

ร่วมฝ่าวิกฤตความไม่เป็นธรรม นำสังคมสู่สุขภาวะ

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่สาม

ได้พิจารณารายงาน เรื่อง ร่วมฝ่าวิกฤตความไม่เป็นธรรม นำสังคมสู่สุขภาวะ^๑

ตระหนัก ว่ามีความจำเป็นที่ทุกภาคส่วนของสังคมไทยต้องร่วมกันสร้างอุดมการณ์ร่วมของประเทศ ไทยเพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่คำนึงถึงการลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็น ธรรมในสังคม

รับทราบ ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคมไทยใน ๕ มิติ ว่ามีสาเหตุมาจากระบบทุนนิยมและการ จัดการทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม โครงสร้างสังคมทางดิ่ง ระบบการเมืองและระบบราชการที่ด้อยคุณภาพ และ ระบบการศึกษาที่ไม่เชื่อมโยงกับปัญหาในสังคม จึงจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมสร้างความเป็น ธรรมให้เกิดขึ้นในทุกมิติ

หวังใญ่ ว่าความไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดความความแตกแยกในสังคมไทย และการเรียกร้องความไม่ เป็นธรรมจะถูกซ้ำเติมและถูกคุกคามจากภาครัฐ การกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทางสังคมให้เกิด ความเครียดและรำลึกมากขึ้น ขณะที่ประชาชนมีความเสื่อมถอยของจริยธรรมการอยู่ร่วมกัน

ยอมรับ ในแนวทางการปฏิรูปแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการปฏิรูป (คปร.) และคณะกรรมการ สมัชชาปฏิรูป (คสป.) เพื่อแปรเปลี่ยนให้ความขัดแย้งที่มีความเสี่ยงต่อความรุนแรงเป็นพลังแก้ไขปัญหาค ในระดับต่างๆ

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้รัฐบาลและคณะกรรมการปฏิรูป (คปร.) และคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.) นำ แนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทยที่จะลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มความเป็นธรรม นำไปสู่สังคมสุข ภาวะ ในประเด็นต่อไปนี้

๑.๑ การปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ โดยปฏิรูประบบภาษีที่ดิน ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก ภาษี สิ่งแวดล้อม ภาษีรายได้จากการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์และแก้ปัญหาเรื่องการหลบเลี่ยงภาษี ให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้น เน้นการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม แก้ปัญหาหนี้สินได้อย่างยั่งยืน ผลักดัน และส่งเสริมระบบเศรษฐกิจทางเลือก มีการกระจายงบประมาณที่เน้นการพัฒนาชนบทและภูมิภาค และลด ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โดยการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำให้ประชาชนผู้ยากจนมีรายได้เพียงพอ

๑.๒ การปฏิรูปด้านการจัดการทรัพยากร ให้มีการจำกัดสิทธิการถือครองที่ดิน เน้นการ ส่งเสริมการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสมรรถนะของดินและภูมินิเวศ สำหรับการจัดการน้ำและปัจจัยการผลิต ต่างๆ ให้ชุมชน องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรอย่างบูรณาการและเป็นธรรมมากขึ้น รวมทั้ง

^๑ เอกสาร สมัชชาสุขภาพ ๓ / หลัก ๑

มีกระบวนการทบทวนยกเลิกกฎหมายป่าและกฎหมายที่ดินที่ไม่เป็นธรรมและผลักดันการออกกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม และจำกัดการขยายเขตพื้นที่อุตสาหกรรม

๑.๓ การปฏิรูปด้านสังคมและสุขภาวะ เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันศาสนา ชุมชน และครอบครัว สร้างระบบสวัสดิการ และหลักประกันความมั่นคงด้านสุขภาพโดยถ้วนหน้าและยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำในการให้บริการ และชุดสิทธิประโยชน์ของระบบประกันสุขภาพทั้ง ๓ ระบบ ได้แก่ ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ระบบสวัสดิการข้าราชการ และระบบประกันสังคม ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมที่สร้างสรรค์ บนความเอื้อเพื่อเอื้อแก่ การพึ่งตนเองและวิถีชีวิตพอเพียง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต เป็นมิตรกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑.๔ การปฏิรูปประชาธิปไตยและการเมืองให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริงของทุกภาคส่วน ทุกระดับ และการกำหนดนโยบายจากล่างสู่บน ส่งเสริมให้มีประชาธิปไตยทางตรง เพิ่มอำนาจต่อรองให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นให้จัดการตนเองได้ โดยการปฏิรูประบบราชการ ลดการรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ให้ประชาชนเข้าถึงโดยง่ายและมีระบบกำกับโดยสังคม รวมทั้งส่งเสริมระบบยุติธรรมชุมชน

๑.๕ การปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพบนพื้นฐานของความเป็นธรรมทางสังคม โดยสนับสนุนให้ทุกสถาบันเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้ความรู้และปัญญา ให้ทุกคนมีโอกาสศึกษาเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ยอมรับในศาสนาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เห็นคุณค่าศักดิ์ศรีของคนอย่างเสมอกัน และมีการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

๑.๖ การปฏิรูปสื่อทุกประเภทในทุกระดับเพื่อให้เกิดพลังปัญญาพลังสร้างสรรค์ และรับผิดชอบต่อสังคม โดยกลไกการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง

๒. ขอให้รัฐบาลเร่งรัดการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๘๗(๑) ให้มีการปฏิรูปกระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยต้องมีการดำเนินงานที่เร่งด่วน ดังนี้

๒.๑ ให้มีภาคีเครือข่ายประชาชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องจัดทำให้เกิดกระบวนการนโยบายสาธารณะที่เป็นธรรม ตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน รวมไปถึงการยอมรับขบวนการต่อสู้ของผู้เกี่ยวข้องเพื่อความเป็นธรรมอย่างสันติวิธี

๒.๒ ให้มีการกำหนดกรอบและกติการ่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะและการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้ความสำคัญกับประเด็นการปฏิรูปข้อ ๑.๑ ถึง ๑.๖ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งจัดให้มีระบบการรับผิดชอบต่อผลและความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบาย

๒.๓ พัฒนากลไกเพื่อการปฏิรูประบบการวิจัยแห่งชาติและระบบการสร้างปัญญาสาธารณะ เปิดกว้างให้ชุมชนหรือพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางยุทธศาสตร์ กำหนดทิศทางและแนวทางมาตรฐานทางวิชาการ ระบบประเมินการวิจัยบนพื้นฐานของการรับผิดชอบต่อสังคมและท้องถิ่น ดำเนินการวิจัยตลอดจนเข้าถึงองค์ความรู้สาธารณะ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ และนำความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปปฏิบัติได้จริง พร้อมทั้งผลักดันให้รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณและพัฒนาสมรรถนะ

การวิจัยและภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ข้อมูลและองค์ความรู้ประจำท้องถิ่น

๒.๔ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาสมรรถนะของสังคมและระดับการมีส่วนร่วมในการติดตามให้ความเห็นอย่างจริงจังในกลไกพหุภาคีและเครื่องมือที่มีอยู่ในการจัดการความขัดแย้งที่เกิดจากนโยบายของรัฐ โดยเน้นกระบวนการที่เป็นธรรมการรับฟังความทุกข์จากผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจต่อสาเหตุและปัญหาที่ต้องแก้และให้มีเครื่องมือในการตรวจสอบรัฐ เพื่อให้สามารถเข้าจัดการกับปัญหาได้อย่างแท้จริงและทันทั่วทั้ง ในกรณีที่ต้องใช้ มาตรา ๖๗ วรรค ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒.๕ จัดให้มีกลไกการจัดการความไม่เป็นธรรม ในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น ที่มีองค์ประกอบพื้นที่ผู้แทนตามเขตการปกครอง ทั้งท้องถิ่นและท้องถิ่น พื้นที่เชิงประเด็น และพื้นที่เชิงภูมิโนเวต โดยกลไกนี้มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง แผนงาน วิธีการ เครื่องมือ ในการแก้ปัญหาความไม่เป็นธรรมทั้งในเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่

๓. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติดำเนินการดังนี้

๓.๑ นำมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๓ เรื่อง “ร่วมฝ่าวิกฤตความไม่เป็นธรรม นำสังคมสู่สุขภาวะ” เสนอคณะรัฐมนตรีและเชื่อมโยงประสานกับคณะกรรมการปฏิรูป (คปร.) และคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.) สภาพัฒนาการเมือง และสภาองค์กรชุมชน เพื่อพิจารณาให้การสนับสนุนการปฏิรูปสังคมไทย สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ อย่างจริงจังต่อไป

๓.๒ จัดให้มีการสื่อสารสาธารณะและรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการตามมติไปยังภาคีเครือข่าย

๓.๓ สนับสนุนให้สมาชิกจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และเฉพาะประเด็นเพื่อสนับสนุนมตินี้

๔. สมาชิกและเครือข่ายสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุนติดตาม และผลักดันมติข้างต้นอย่างจริงจัง รวมทั้งสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูป (คปร.) และคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.) เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาโยบายสาธารณะที่เป็นธรรม